

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวนาใน บริบทของกระแสโลกาภิวัตน์: กรณีศึกษาผู้ผลิตสุรา ที่บ้านใน จังหวัดเชียงใหม่	
ผู้เขียน	นายชรัสศักดิ์ มัชฌิมากิโร	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ วิทยาภักดิ์	ประธานกรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา ประพุทธนิตินสาร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อการผลิตสุราที่บ้านของสังคมชาวนาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขบริบทของสังคมชาวนาในจังหวัดเชียงใหม่ที่นำไปสู่การเรียกร้องสิทธิในการผลิตสุราที่บ้านอย่างเสรี 3) เพื่อศึกษาถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีความเกี่ยวพันอย่างไรต่อชาวนาที่ผลิตสุราที่บ้านในพื้นที่ จ.เชียงใหม่ และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ทางสังคมกับการสร้างอำนาจในการต่อสู้ของชาวนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียกร้องสิทธิในการผลิตสุราที่บ้านอย่างเสรี การวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเครือข่ายเหล้าที่บ้านแห่งประเทศไทย (คทท.) พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2) กลุ่มแกนนำเครือข่ายเหล้าที่บ้านแห่งประเทศไทยพื้นที่ภาคเหนือ และ 3) กลุ่มสมาชิกเครือข่ายเหล้าที่บ้านแห่งประเทศไทยที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ วิธีการวิจัยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเจาะลึกถึงกระบวนการสร้างกลุ่มเครือข่ายและมีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อเก็บรายละเอียดในข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาอธิบายถึงปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของชาวนาที่ผลิตสุราที่บ้าน การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในสองกลุ่มคือ กลุ่มแกนนำเครือข่าย คทท. จำนวน 5 ราย เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 2 ราย และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากสมาชิกเครือข่ายเหล้าที่บ้านที่ผลิตและจำหน่ายสุราที่บ้าน จำนวน 220 ราย

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการผลิตสุราที่บ้านได้มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต เนื่องจากการเข้ามาคุกคามของอำนาจรัฐที่ยึดเอาสิทธิในการผลิตของชาวนาไปไว้กับนายทุนและการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการดิ้นรนเพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในระบบโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อลักษณะทางการผลิตที่ต้องการผลิตเพื่อยังชีพ และนำไปสู่การต่อสู้เรียกร้องในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้สิทธิในการผลิตสุรากลั่นที่บ้านอย่างเสรีดังเช่นในอดีต

ในกระบวนการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิในการผลิตสุรากลั่นพื้นบ้านอย่างเสรี ชาวนาได้นำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับอำนาจรัฐ ได้มีการสร้างอำนาจในการต่อรองใน หลายรูปแบบ เช่น การสร้างสัญลักษณ์ การสร้างวาทกรรม และการสร้างเครือข่าย ทำให้เกิดการ ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะรูปแบบของเครือข่าย ในนามเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผลให้เกิดอำนาจในการต่อรองกับรัฐอย่างเป็นรูปธรรมจนสามารถผลักดันให้เกิดการ เปิดเสรีในการผลิตสุรากลั่นในปี พ.ศ. 2546 เป็นผลสำเร็จ

การเปลี่ยนแปลงของระบบ โลกในยุคโลกาภิวัตน์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความ สลับซับซ้อนกว่าทุกยุคที่ผ่านมาในอดีต ชาวนาซึ่งเป็นชนชั้นที่ถูกเอาเปรียบจากชนชั้นอื่นๆ ก็ พยายามที่จะเอาชนะหรือพยายามที่จะดำรงอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ให้ได้ การต่อสู้นี้เป็นเสมือน สัญลักษณ์ที่แสดงถึงการพยายามดิ้นรนเอาตัวรอดจากระบบ โลกได้เป็นอย่างดี แต่ถึงอย่างไรความ ร้ายกาจของระบบทุนนิยมในยุคโลกาภิวัตน์ก็ยังทำลายชนชั้นชาวนาได้อย่างน่ากลัว จากการต่อสู้ ของชาวนาผู้ผลิตเหล่าพื้นบ้านภายใต้กลุ่มเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ได้ต่อสู้กับอำนาจ ของระบบทุนที่ผ่านมาจากอำนาจของรัฐ จนสามารถผลักดันให้กฎหมายเปิดเสรีในการผลิตสุราเป็น รูปธรรมและใช้ได้จริง แต่ผลที่ตามมาคือการล่มสลายของกลุ่มเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย เพราะเมื่อชาวนาสามารถผลิตเหล่าได้เองอย่างถูกกฎหมายแล้ว ความเป็นเครือข่ายและความ แข็งแกร่งของกลุ่มก็หมดความสำคัญ เพราะต่างคนก็ต่างที่จะทำเหล่าของตนเองเพื่อจำหน่าย เหล่า ถูกลูกค้าเข้าระบบกลายเป็นเหล่าเสียภาษีถูกกฎหมาย เกิดการแข่งขันกันในรูปแบบการค้าเสรีเข้า สู่กระบวนการของระบบทุนนิยมอย่างเต็มรูปแบบ เมื่อกลุ่มล่มสลายในไม่ช้าชาวนาที่ไม่อาจจะ ต่อกรกับกลไกของการตลาด การต่อสู้แข่งขันกันในตลาดก็ต้องล้มเลิกการทำเหล่าพื้นบ้านไปโดย ปริยาย ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตก็ต้องล้มเลิกไปในที่สุด เหลือเพียงชาวนา บางส่วนที่สามารถพองตนเองให้เดินอยู่ได้ในระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยคือ 1) รัฐบาลควรกำหนดนโยบายหรือกฎหมายที่คำนึงถึง ผลประโยชน์ของเกษตรกรเป็นสำคัญเช่น การกำหนดอัตราค่าภาษีแสดมปีสุรากลั่นพื้นบ้านควร กำหนดในอัตราต่ำเป็นพิเศษเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรชาวนามที่มีข้อจำกัดในเรื่องต้นทุนการผลิต ที่สูงและปริมาณการผลิตที่ต่ำ 2) รัฐบาลควรส่งเสริมพร้อมกับการให้ความรู้ในการผลิตสุรากลั่น พื้นบ้านทั้งประโยชน์ในแง่ของการสร้างรายได้และโทษของการดื่มสุราควบคู่กันไปเพื่อสร้าง จิตสำนึกในการบริโภค เพื่อให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคตั้งมั่นอยู่ในความพอดีและสามารถสร้าง ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างสูงสุดในทุกๆ ด้าน และ3) สังคมชาวนาเป็นสังคมที่เป็น รากฐานที่สำคัญของประเทศไทย เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมาย จากการที่ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในสังคมชาวนาทำให้เห็นถึงน้ำใจและความเอื้ออาทรซึ่งกัน

และกัน จึงอยากเสนอแนะให้เยาวชนและผู้คนจากสังคมเมืองได้เรียนรู้และทำความเข้าใจสังคม
 ชวนาให้มากขึ้น เพื่อจะได้นำเอาวิถีชีวิตประจำวันของชาวชนบทมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

Thesis Title	Persistence and Change of Agrarian Society in the Context of Globalization: A Case Study of Traditional Whisky Producers in Chiang Mai Province	
Author	Mr. Wachirasag Machimapero	
Degree	Master of Science (Geography)	
Thesis Advisory Committee	Assistant Professor Dr. Chusak Wittayapak	Chairperson
	Assistant Professor Nitaya Prabudhanitisarn	Member

ABSTRACT

The objectives of the research are as follows: 1) to study the changes under globalization which affect the peasants producing traditional whisky in Chiang Mai Province; 2) to contextualize the conditions that lead the peasants to call for the rights over traditional whisky production; 3) to examine how local knowledge has been linked to the production of traditional whisky; and 4) to investigate relation between social space and power as a tool to struggle for the rights over the traditional whisky production.

The groups of people being selected for interview in this research included 1) the government officials; 2) leaders of the Network of Traditional Whisky Producers of Northern Thailand and 3) the peasants who are the member of the Network of Traditional Whisky Producers in Chiang Mai Province. Qualitative and quantitative data were collected for this research. Five key informants and two government officials were interviewed. A number of 220 peasants belonging to the network were sampled and surveyed by using questionnaires.

This research found that the form of production has changed from the past as the state took away the rights of local people in whisky production and gave it to the concessionaires. With the advent of globalization, the peasants had to strive for livelihood survival by changing from subsistence production to commercial production. This has led to the call for the people rights to freely produce their traditional whisky.

The rallies for the rights over traditional whisky production commonly used discourse of local knowledge as a tool in negotiation with the state power. The various forms of negotiation were employed including symbolic construction, local discourse, and networking. Rapid expansion of the network nationwide has resulted in an agreement to negotiation by the state which led to the successful deregulation of traditional whisky production in 2003.

The changes of world system in globalization era were more complex than the previous period. The peasants as the least advantage group of people had to struggle to live under globalization forces. The struggle for the rights to production of traditional whisky is one of the symbols of their plight to survive this globalized world. Nonetheless, the vice of global capitalism has undermined the peasantry. The struggle of the peasants through the network of traditional whisky producers was in fact a fight against the force of capitalism channeled through the state. They were successful in the push for a free production of traditional whisky by pressuring the government to deregulate the traditional whisky production. But the unfortunate result is the destruction of the network of the traditional whisky producers of Thailand. When traditional whisky production has been legalized everybody competed to produce for the market. Collective action through networking was undermined. The illegal traditional whisky has been brought into the system of free trade of the market and required to pay tax. The fierce competition in the capitalism has also forced most of the peasant to lose their business. Their local knowledge in traditional whisky production has discontinued. Only a small number of better off peasants continued their struggle in the market system.

The recommendations from this research included: 1) government policy and law should be based on the interest of the peasants first. For instance, tax should be lowered to help peasants who lack capital and limited production capacity; 2) the government should promote the knowledge in traditional whisky production as the additional income for the peasant and at the same time keep the people aware of the harmfulness of whisky consumption. Traditional whisky should be regarded as local knowledge as well as income generation in a sufficient terms; 3) Peasant society has been the base for Thailand strength, which stored rich culture and local knowledge. This research process made the researcher envisioned the spirit and reciprocity of the peasants. It is advisable that the youth

and urban people attempt to learn more about peasant society in order to understand and benefit from the everyday rural livelihood.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved